

D87/18

6 juli 1987

HET VERZET IN ZUID-AFRIKA (V G)

In dit laatste deel van de serie rapporten over het ANC wordt nog iets nader ingegaan op de nauw met deze organisatie samenwerkende 'South African Communist Party' (SACP)
Over de SACP is in feite weinig meer bekend dan dat het een orthodoxe, sterk op Moskou georiënteerde partij is.

HET VERZET IN ZUID-AFRIKA (V G).

Geheime organisatie.

Omtrent de SACP is maar heel weinig bekend. Zo wordt het ledenbestand uit veiligheidsoverwegingen streng geheim gehouden en is er ook niets bekend over de samenstelling van organen als het politburo en het CC, noch over de identiteit van de CC-secretarissen. Ook de omvang van de partij is in nevelen gehuld. Er is wel eens gezegd dat de SACP een "leger van officieren zonder soldaten" zou zijn.*

Het laatste congres van de SACP, het zesde, is gehouden in december 1984. In januari 1987 werd bekend gemaakt dat de blanke Joe SLOVO, tot dat de voorzitter van de partij, secretaris-generaal was geworden. Als voorzitter werd hij opgevolgd door de zwarte Dan TLOOME** SLOVO EN TLOOME maken deel uit van het NEC/ANC.

Publicaties

De partij geeft sedert 1959 in Londen een kwartaaltijdschrift uit, 'The African Communist'. Dit blad wordt, evenals 'Sechaba' van het ANC, in de DDR gedrukt. Voorts is de SACP in 1971 begonnen met de verspreiding in Zuid-Afrika van een illegaal periodiek, 'Inkutuleko' (Vrijheid).

Strijd in twee fasen.

In een in juli 1986 ter gelegenheid van het 65-jarig bestaan van de partij uitgegeven verklaring noemde de SACP zichzelf "een vitaal onderdeel van de onder leiding van het ANC staande bevrijdingsstrijdkrachten". Voorts werd benadrukt dat communisten die tevens lid zijn van het ANC "bij activiteiten van het ANC zijn gebonden aan de regels van die organisatie". Tenslotte werd beklemtoond dat "de strijd voor nationale vrijheid en tegen racistisch kolonialisme een essentieel onderdeel is van de strijd voor een toekomstig socialistisch Zuid-Afrika".***

Ter gelegenheid van hetzelfde feit hield SLOVO op 30 juli 1986 in Londen een toespraak, waarin hij onder meer stelde dat het ANC zich inzette voor een democratische omwenteling. Volgens hem zouden de klassenverhoudingen eerst na de nationale bevrijding een rol gaan spelen, en wel bij de vraag welke kant het dan verder op zou gaan.**** SLOVO noemde het 'Freedom Charter' bij deze gelegenheid een minimum-programma. Hij verzekerde dat de SACP zou blijven ijveren voor "een socialistische toekomst".*****

Tijdens een vraaggesprek begin 1987 ging SLOVO in op zijn toekomstverwachting. Hij zei te hopen en te verwachten dat uit een niet-raciale democratie te gelegener tijd een waarachtig socialisme zou voortvloeien. Maar dat zou volgens hem alleen langzaam, in fasen, kunnen gebeuren. "Ik ben er absoluut

*L.H. GANN en Peter DUGNAN, 'Why South African Will Survive' (Londen, 1981), blz. 227

**'Radio Umtata' (Transkei) dd. 20-1-1987.

***'Radio Freedom' (Addis Abeba) dd. 16-7-1986.

****Aldus Bart LUIRINK in een artikel in 'Zuidelijk Afrika Nieuws', augustus 1986.

*****Aldus Wim SCHOUTENDORP in een bijdrage aan de in september 1986 verschenen speciale Zuid Afrika-bijlage bij 'De Waarheid'.

van overtuigd dat de kwestie van de stap naar het socialisme, als we een werkelijk democratische samenleving in Zuid-Afrika hebben bereikt, in een debat zal worden geregeld en niet op straat", aldus SLOVO*
In feite gaat de SACP uit van de klassieke communistische twee fasen-strategie: eerst nationale bevrijding en dan strijd voor het socialisme. In de eerste fase, die nu aan de gang is, werken de communisten geheel in de lijn van de leninistische traditie hard aan de vorming van coalities met andere krachten die zich voor de zaak van de bevrijding inzetten.**

Aanhang in Zuid Afrika ?

Tegenstanders van de SACP of van de samenwerking tussen het ANC en de SACP wijzen er vaak op dat de communistische partij door een gebrek aan aanhang onder de zwarten in Zuid-Afrika veel minder voorstelt dan zij pretendeert. Voorts hameren deze critici steeds weer op het thema dat de SACP wordt gedomineerd door kleurlingen, Aziaten en vooral blanken. In een interview met het Britse communistische tijdschrift 'Marxism Today' reageerde SLOVO met de volgende uitspraken op deze kritiek. " Vandaag is mijn eigen partij, de CP, nadrukkelijk aanwezig in heel Zuid-Afrika. Kijk maar naar de televisie. Bij alle belangrijke demonstraties ontwaar je ook partijvlaggen..... En ik wil nog dit zeggen. Qua sociale samenstelling is het niet zo dat onze partij wordt gedomineerd door minderheidsgroepen. Onze partij is een afspiegeling van de Zuid-Afrikaanse samenleving. De meerderheid van de leden van het CC en van het politburo van de SACP is zwart. En dat geldt ook voor de meerderheid van de leden van onze organisatie"***

Relaties met het Oostblok.

De SACP heeft er nooit een geheim van gemaakt een orthodoxe, Moskou-getrouwe partij te zijn. Zo stond de partij achter het ingrijpen van het Warschau Pakt in Tsjecho-Slowakije in augustus 1968 en achter het optreden tegen de onafhankelijke Poolse vakbeweging ' Solidarnosc'. Voorts steunt de SACP de Sovjetrussische politiek inzake Afghanistan. In een uit september 1983 daterende resolutie van het CC/SACP werd met zoveel woorden van de communistische wereldbeweging.**** In dit verband mag het ook niet onvermeld blijven dat de Zuidafrikaanse communisten het marxistisch-leninistische dogma van het proletarisch internationalisme omarmen als " een basisprincipe van ons communistisch denken".***** Veelzeggend was het tenslotte dat SLOVO tijdens een vraaggesprek zich geen enkel punt kon herinneren waarop de SACP het niet met Moskou eens was geweest.*****

Tengevolge van het Sino-Sovjet conflict waren de relaties tussen de Chinese en de Zuidafrikaanse communisten jarenlang verstoord. In de loop van 1986 kwam hierin verandering, getuige het feit dat een door SLOVO geleide SACP-delegatie in september 1986 de Chinese Volksrepubliek bezocht en toen tot op het hoogste partij-niveau werd ontvangen.

*Allister SPARKS in 'NRC-Handelsblad' dd. 26-2-1987.

**Rudi BOON, 'Over vijf jaar in Johannesburg' (Amsterdam, 1986), blz.77/78.

***Geciteerd uit ' De Rode Vaan " (CP-België) dd. 29 januari-5 februari 1987.

****'African Communist' (Londen), nr. 96, geciteerd uit ' International Yearbook on Communist Affairs 1985'.

*****'Est et Ouest' (Parijs), maart 1986.

*****Allister SPARKS in "NRC-Handelsblad" dd. 26-2-1987

Trotzkisten

Binnen het ANC heeft jarenlang een groep trozkisten gewerkt, de ' Marxist Workers Tendency' (MWT). Zij propageerden dat er gelijktijdig tegen de apartheid en tegen het kapitalisme gestreden moest worden en wezen twee fasen-ideën daarom radicaal en consequent van de hand. In 1985 nam de ANC-leiding maatregelen tegen deze groep, door de MWT-top te royeren. Deze trozkisten beschikken over een eigen orgaan, 'Inqaba ya Basebenzi' geheten.